

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, LT-09310 Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitymoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
A. Jakšto g. 4, 01105 Vilnius

Vilnius, 2016-08-19 Nr. S16/08/60

PASIŪLYMAS DĖL STATYBOS TECHNINIO REGLAMENTO STR 1.XX.XX:2017 „STATYBOS DARBAI. STATYBOS TECHNINĖ PRIEŽIŪRA“ PROJEKTO (Nr. 16-8427)

Šiuo raštu teikiame Lietuvos architektų rūmų pasiūlymus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos parengtam statybos techninio reglamento STR 1.XX.XX:2017 „Statybos darbai. Statybos techninė priežiūra“ (toliau – Reglamentas) projektui (toliau – Projektas):

- Dėl Reglamento pavadinimo.** Siekiant išvengti statybos dalyvių klaidinimo, siūlome tikslinti pavadinimą keičiant jį į „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“, kadangi Reglamente yra reguliuojami ne tik statybos techninės priežiūros, bet ir statinio projekto vykdymo priežiūros santykiai. Bendra „statinio statybos priežiūros“ sąvoka yra naudojama Reglamente, nurodant jos rūšis (33 p.), ją ir siūlome naudoti pavadinime.
- Dėl Reglamento 16.2 punkto.** Kadangi šis punktas apibrėžia vieną iš privalomų statybos darbų pradžios sąlygų, o statybos darbai galimi tik pagal darbo projektą (arba techninį darbo projektą), siūlome tikslinti jame naudojamą „statinio projekto“ sąvoką, iškart aiškiai nurodant, kad pradėti statybos darbus galima tik turint statinio darbo projektą (arba techninį darbo projektą).

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad pagal šiuo metu galiojančią STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, taip pat ir pagal parengtą atitinkamą STR 1.XX.XX:2017 „Statinio projektavimas. Statinio projekto, statinio ekspertizė“, darbo projektas apibrėžiamas kaip projekto antrasis etapas, techninio projekto tąsa, kuriame detalizuojami Techninio projekto sprendiniai ir pagal kurį atliekami statybos darbai, nebenurodant, jog jis gali būti rengiamas dalimis. Statybos įstatymas projektą taip pat apibrėžia kaip dokumentų visumą. Įstatymą detalizuojantis statybos techninis reglamentas negali pakeisti ar išplėsti įstatyminio reguliavimo, todėl ir Reglamento 16.2 punkte siūlome naikinti nurodytą galimybę darbo projektą rengti atskirais sprendiniais, kadangi tik pilnai atlikus viso statinio projektavimo darbus įmanoma užtikrinti darbo projekto sprendinių suderinamumą ir kitus projekto kokybės reikalavimus. Aiškiai įvardinus, jog statybą pradėti galima tik turint kompleksiskai parengtą darbo projektą (ir tai deklaravus informuojant apie statybos pradžią) būtų išvengta daugelio praktikoje kylančių projekto ir statinio kokybės problemų bei ginčų tarp statybos dalyvių.

- Dėl Reglamento 18.1 punkto.** Siūlome atkreipti dėmesį į teorijoje pabrėžiamą statybos dalyvių teisių, pareigų bei sprendimo galių balansą, kaip vieną iš esminių sąlygų visapusiškai statinio kokybei pasiekti. Atsižvelgiant į tai, raginame nesudaryti sąlygų statybos dalyvių „susiliejimui“ (nenumatyti rangovui galimybės būti kartu ir projektuotoju), nes tokiu atveju lygiavertis visų interesų atstovavimas tampa neįmanomas, atitinkamai, akivaizdžiai nukenčia statinio kokybė. Siūlome panaikinti 18.1 punktą.

4. **Dėl Reglamento 54.15 punkto.** Atsižvelgdami į jau įvykusiose Aplinkos ministerijos darbo grupės, skirtos vienbučių ir daugiabučių namų statybos problematikai, diskusijose priimtus sprendimus, siūlome detaliau reglamentuoti visiems statomiems statiniams įrengiamų stendų turinį, įtvirtinant privalomumą juose nurodyti konkrečius projektą parengusius asmenis, tame tarpe – statinio autorius, kaip to reikalauja Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas. Tokiu būdu būtų ne tik užtikrintas įstatyminių reikalavimų įgyvendinimas, bet ir sudarytos sąlygos kelti projektų kokybę, nes viešumas yra viena iš efektyvių priemonių to siekiant. Teisės aktų reikalavimai ir jų įgyvendinimo valstybinė priežiūra negali apimti visų kokybinių aspektų, tad autorių nurodymas gali padidinti jų atsakomybę priimant sprendimus. Siūlome Reglamento 54.15 punkte įtvirtinti, kad stende turi būti privalomai nurodomas statinio projektą parengęs projektuotojas ir statinio architektas (autorius) ar jų grupė.
5. **Dėl reglamento 93 punkto.** Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad labai dažnai (kaip tai leidžia statybos teisinis reguliavimas) pas projektuotoją visų pirma būna užsakomas tik techninis projektas. Tai būdinga taip pat ir viešiesiems pirkimams. Taip pat labai dažnai kartu su techniniu projektu, vadovaujantis 93 punkte įtvirtinta (dabar taip pat galiojančia) nuotata, užsakoma ir statinio projekto vykdymo priežiūra. Tačiau pasikeitus projektuotojui ir darbo projektą parengus kitiems asmenims, statinio projekto vykdymo priežiūrą turėtų atlikti jau darbo projekto rengėjai (nes statyba vykdoma pagal darbo projektą ir negali būti vykdoma pagal techninį projektą). Tokiu būdu susidaro neaiški situacija, kokią priežiūrą turi vykdyti techninio projekto rengėjai, sutartimi jau išipareigoję ją atlikti. Atsižvelgiant į tokias itin dažnas praktines situacijas, siūlome aiškiai įtvirtinti, kad sudarant projektavimo sutartį būtent dėl darbo projekto, kartu turi būti aptartos ir Projekte nurodomos projekto vykdymo priežiūros sąlygos.
6. **Dėl Reglamento 96 punkto.** Atkreipiame dėmesį, kad šiuo punktu yra daromas poveikis statybos dalyvių sutartiniams santykiams, kuriuos reguliuoja Civilinis kodeksas ir kuriuose galioja sutarčių laisvės principas. Suvaržyti šiuos santykius vertėtų tik tuomet, kai tai akivaizdžiai būtina viešajam interesui užtikrinti. Šiuo atveju, teisės akte įtvirtinus statytojo teisę nutraukti sutartį savo nuožiūra, pačiam nustačius projektuotojo veiklos trūkumus, pažeidžiami projektuotojo interesai, kadangi projekto vykdymo priežiūros reikalavimų nesilaikymas gali būti sąlygotas ne tik projektuotojo kaltės, bet ir statytojo ar rangovo veiksnu arba nuo jų visų nepriklausančių aplinkybių. Manome, kad tokia Reglamente numatyta statytojo teisė yra perteklinė, bet jei būtų nuspręsta šį punktą palikti, būtina jį papildyti nurodant projektuotojo kaltę, t.y. „Jei statinio projektuotojas dėl savo kaltės nevykdo ar pažeidžia šiame Reglamente skyriuje nustatytus statinio projekto vykdymo priežiūros reikalavimus“.
7. **Dėl Reglamento 102.1, 108.2 ir 108.5 punktų.** Būtina atkreipti dėmesį, kad statybą reguliuojantys teisės aktai šiuo metu nustato galimybę statytojui užsakyti atskiras projekto dalis pas atskirus projektuotojus. Tokiu atveju, ir projekto (jo dalių) vykdymo priežiūrą vykdo atskiri projektuotojai. Todėl siūlome Reglamente nurodyti, kad bendras projekto vykdymo priežiūros vadovų (įskaitant dalių vadovų) sąrašas turi būti pridedamas prie kiekvienos sutarties su kiekvienu projektuotoju. Atitinkamai reikėtų koreguoti ir kitas Reglamento nuostatas, susijusias su visos projekto vykdymo priežiūros grupės veikla ir su projekte (atskirose jo dalyse) pastebėtų klaidų taisymu, nes nesant tarpusavio sutarčių tarp atskirai pasamdytų projektuotojų, projekto vadovo įtaka projekto dalių vadovams, taip pat komunikacija tarp atskirų projekto dalių vadovų paprastai būna nepakankama, dėl to kyla daug projektavimo ir projekto vykdymo priežiūros kokybės problemų. Kartu siūlytume apskritai apsvarstyti praktikoje daug ginčų sukeliančią, teisės aktuose įtvirtintą galimybę statytojui samdyti atskirus projektuotojus projekto dalių parengimui bei jų vykdymo priežiūrai.

8. **Dėl Reglamento 108.9 punkto.** Pažymėtina, kad Statybos įstatymas nebenumato projektuotojo pareigos dalyvauti statybos užbaigimo procedūrose, todėl poįstatyminis reguliavimas taip pat negali jos numatyti. Siūlome patikslinti šio punkto nuostatą papildoma sąlyga, nurodant projektuotojo pareigą „susitarus su statytoju“ dalyvauti atitinkamose procedūrose.

Pagarbiai,
Lietuvos architektų rūmų pirmininkė

Daiva Bakšienė